Pokrajinsko društvo, Koroška c. 10
Maribor
Delavski izvod

Posamezna številka stane 1 din.

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inserati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v pondeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

78. štev. Maribor, dne 25. junija 1924. Letnik XVI.

Sklepi Jugoslovanskega kluba.

Z ozirom na izredne razmere, ki so nastale v Sloveniji, je sklical načelnik Jugoslovanskega kluba sejo slovenskih narodnih poslancev za torek, 24. junija v Celje. Seje so se udeležili vsi poslanci. Po daljši razpravi je izdal Jugoslovanski klub naslednji sklep:

Danes, dne 24. junija je imel Jugoslovanski klub v Celju sejo, na kateri je načelnik dr. Korošec najprej poročal o notranjem političnem položaju. Potem je klub pretresal v Sloveniji nastale razmere. Vse, kar je protivno samotojnemu življenju slovenskega naroda v naši državi in vse, kar se hoče okoristiti na škodo naroda z njegovim delom, se je zvezalo zadnji čas proti Slovenski ljudski stranki, njenim organizacijam in ustanovam. Preganjanje Slovenske ljudske stranke je na celi črti v polnem toku. Z nasiljem in brezzakonjem hočejo združeni nasprotniki streti zvesto čuvarico koristi in pravic slovenskega naroda, da potem lahko ljudstvo izžemajo do skrajnosti. Že sedaj jim je edina skrb, da spravijo sebe in svoje ljudi k polnim koritom, a kmet, obrtnik, delavec, uradnik, upokojenec, invalid jim je deveta briga. Toda neprijatelji ljudstva ne bodo uspeli. Slovenski narod se bo branil svojih narodnih izdajic in gospodarskih pijavk in Slovenska ljudska stranka mu bo v tej veliki borbi stala tudi nadalje zvesto ob strani do končne zmage. Naj pride nad nas karkoli hoče, mi bomo vstrajali. Bodočnost je naša!

Nadalje je klub sklenil, da vloži vprašanja: na notranjega ministra zaradi omejevanja svobode govora in zborovanja, na ministra pravde zaradi konfiskacije »Slovenca« in drugih listov SLS, na ministra pravde zaradi umora rudarja Franca Fakina v Trbovljah in vprašanje na predsednika narodne skupščine, da tudi on zaščiti svobodo govora in zborovanja narodnih poslancev. Klub je odposlal slednjič predsedniku Narodne skupščine tudi pismo, v katerem ga poziva, da v imenu Narodne skupščine izrazi sožalje političnim prijateljem umorjenega poslanca Matteottija, ki je postal žrtev v boju proti korupciji in nasilju v Italiji.

Učimo se od Čehov!

Polslužbeni organ čehoslovaške vlade »Prager Presse«, na katerega toliko dajejo naši nacijonalisti, naprednjaki, režimovci itd., piše v svoji številki od sobote na dolgo in široko o potovanju predsednika Masaryka po državi in o njegovem razumevanju, razlaganju in izvajanju narodno-manjšinjskega vprašanja. Posebno podrobno se opisujejo predsednikovi poseti nemških krajev. Nemško prebivalstvo je predsednika čehoslovaške republike prisrčno pozdravljalo in sprejemalo. Vse hiše so bile okrašene, vili so se slavoloki, kjerkoli se je predsednik ustavil, so bili iskreni pozdravni nagovori in vse to je priredilo prebivalstvo samo po svojem lastnem čutu in okusu brez vsakega, tudi najmanjšega navodila ali migljaja vlade in oblasti.

Predsednik Masaryk je na nemške nagovore in pozdrave tudi nemško odgovarjal in v enem kraju (Pohrlitz) je imel tudi daljši in zelo značilen govor o vprašanju narodnosti in narodnih manjšin izhajajoč iz tega, da je nad nacijonalizmom človečanstvo in nad nacijonalnim bratstvom človečansko bratstvo ter povdarjajoč širokogrudnost, strpljivost, svobodo in složno, pošteno delo za kulturni in gospodarski napredek. Med drugim je dejal: »Dajte, da mirno razmišljamo o našem stoletnem problemu. Demokracija in republika zamoreta doseči, da se razumni ljudje sporazumejo in skupaj delajo. Do tega sporazumljenja moramo priti!« — Potem: **»Moja politika je politika miru na zunaj in znotraj. Jaz zavračam vsako nasilno politiko in najmanj bi mogel pripoznati politiko revanše.«** — Predsednikovi govori so bili sprejeti z navdušenimi Heil-klici. Lepe besede so našle najlepše mesto in od kraja do kraja so bili sprejemi prisrčnejši.

V nekem kraju, kjer živijo Čehi in Nemci skupaj, si je prebivalstvo izmislilo tole prisrčno, originalno ter simbolično ovacijo. Špalir ljudstva se je naenkrat strnil ter zaprl predsednikovemu avtomobilu pot. Ko je zahip vse mislilo, kako iznenadenje sedaj pride, skoči iz množice k predsedniku dvoje otrok: od desne nemška deklica z vencem plavic na glavi, od leve strani pa češki deček v narodni noši. Otroka pozdravita predsednika ter mu poklonita vsak po eno košarico črešenj. Deklična košarica je bila ovita z nemškim, dečkova pa s češkim trakom. Predsednik se je ginjen zahvalil, iz ljudstva so se pa čuli klici: »To je pravi simbol!« — »Tako mora biti!« — Predsednikov avtomobil je imel poleg čeških zastav tudi nemške. Hiše nemških prebivalcev so imele poleg državnih zastav tudi nemške ali pa popolnoma svobodno tudi samo nemške.

Raznih stvari iz odnošajev med predsednikom nacijonalne češke države in nemške narodnostne manjšine bi lahko po »Prager Presse« in po drugih listih navedli še celo vrsto, pa to naj zadostuje. Saj že to pove dovolj. Pomislimo samo, kaj bi se zgodilo pri nas, če bi si narod povodom obiska kakega visokega dostojanstvenika dovolil kako originalno ovacijo kakor na Češkem? O Nemcih in drugih manjšinah sploh ne govorimo, ampak spominjamo samo na to, kako se postopa pri nas s sonarodnjaki ob priliki parad in obiskov visokih glav. Ne glede na to, da so ceste do skrajnosti zastražene in da bi oborožena sila brez pomisleka vsakega zdrobila v prah, ki bi se drznil po svoje pozdravljati, smo večkrat imeli še tudi to, da so bili ob raznih slovesnostih »najnezaneljivejši elementi« odstranjeni iz mesta, iz svojih stanovanj, ki imajo slučajno okna na prostor proslave, ali pa da so bili celo spravljeni na varno — v zapor. Da bi bili češki kraji bolj varni od naših mest, ni mogoče reči. Tudi Češka ima takozvane separatiste, komuniste, hude opozicijonalce, bili so že izgredi in tudi atentati, a vendar tam ne stoji za človekom vedno policaj ter se ne meri vsaka kretnja z uredbo in predpisom.

Pa še nekaj! — Naši »naprednjaki« se toliko postavljajo kot učenci Masaryka. Vprašajmo jih, kaj so se oni naučili od njega! Kakšni so to učenci, ki uvajajo, kar učitelj odločno zavrača! — Pri nas bruhajo ogenj in žveplo, če pozdravi Nemec kako visoko glavo v svojem jeziku. Masaryk zavrača in obsoja politiko nasilja, njegovi »učenci« jo pa uvajajo ter delijo svobodo samo sebi, ko napovedujejo svoj nastop «proti pozitivnim zakonom te države«. (Govor orjunaša pri pogrebu v Ljubljani v prisotnosti velikega župana). Naši »naprednjaki« se torej od Masaryka niso učili in nimajo pravice, se nanj sklicevati.

Politične beležke.

Vladni zavezniki. Pribičevič hodi pridno na shode. Najprej je imel svoj shod v Beogradu, sedaj pa v dveh krajih Šumadije. Njegovi listi pišejo o teh shodih na dolgo in široko in tako čitamo v listu »Jug«, ki izhaja v Osjeku, da je Pribičevič največji jugoslovanski državnik in da je shod v Beogradu pokazal, da je ves Beograd za njim. Tako pisanje policajdemokratskih listov je prav čudno ob rotenju in zmerjanju velesrbskih listov, v prvi vrsti »Balkan«, ki se vedno bolj hudujejo nad sedanjo vladno koalicijo češ, da so Pribičevičevi demokrati nelojalni zavezniki. Če je po pisavi Pribičevičevih listov cel Beograd in cela Šumadija za Pribičeviča, potem moramo pač počakati, da nam radikalski listi povedo, kaj je še za Pašiča.

Kako govorijo in kako v resnici delajo. Dr. Lazica Markovič je bivši »beograjski« vseučiliščni profesor in se je špecijelno ukvarjal z upravnim pravom. Dr. Markovič velja med radikali kot največja duševna sila in seveda to ne samo na polju umnega in hitrega bogatenja. — Na radikalni konferenci v Zagrebu nekako v sredini tega meseca je Markovič govoril ter poročal o sedanjem političnem položaju. Da bo slovenska javnost lahko sama presodila, kaka je ta radikalna duševna mogočnost in da bo razvidno: ali je znanost perfektna prismojenost, ali pa je stališče radikalov najgrša nemoralnost, hočemo dobesedno navesti besede dr. Markoviča: »Popolnoma izvensporno je dejstvo, da je vlada politično slaba, ako nima podpore od strani parlamenta. In tudi ta sedanja vlada je politično zelo slaba. A vendar, gospodje, ona je poslovna vlada, ki poseda isto postavno auctoriteto kot vsaka druga vlada, ker njej ni bila izglasovana nezaupnica od strani narodne skupščine. Sklicanje skupščine je sklenjeno v smislu ustave in iz vidika zakonov se ne more kabinetu g. Pašiča prav nič zameriti; a vendar s političnega stališča je ta kabinet zelo slab, ker ne more izpeljati nobene večje politične akcije in jaz tudi mislim, da se zaveda, da nima za seboj večine; na drugi strani pa zopet ne zna, kako če na to njegovo nevečinsko dejstvo reagirati skupščina.« Nadalje je govoril dr. Markovič kot profesor-politik: »Nobena država se ne ustvarja s pogodbami, ker je dobro znano, da je pogodba delo, katero povzroči trenutno dejstvo. Pogodba se zamore tudi razdreti in potem bi ne bilo več države. Država je med tem ena celota, ki enkrat osnovana, ni odvisna od volje onih, ki so jo ustvarili.« Nadalje obrača dr. Markovič v svojem govoru plašč po vetru in pravi: »Mi (radikali) smo popolnoma prepričani, da bodo utrdile volitve med narodom položaj onih političnih strank, ki so glasovale za današnjo ustavo in ki bodo storile vse, da se ta ustava tudi obdrži. To dejstvo je naše globoko prepričanje, mi smo glede tega prepričanja stavili kroni svoj predlog in s tem prepričanjem bomo stopili tudi pred narod. Po poročilih, katera smo prejeli od svojih strankinih organizacij, mi verujemo čisto gotovo, da bomo imeli po volitvah dovolj moči, da se obdrži današnja ustava. A veseli nas pa, da je stranka, ki pravi, da je separatistična in katere voditelj se kreta po inozemstvu, dospela v Beograd. Ta stranka naj deluje najprej nekoliko v opoziciji, kjer bo malo bolje spoznala Beograd in naj se nauči predvsem ceniti dejstva, ki so zgodovinska stvarnost in potem se bosta morda našla način ter prilika za sporazum, morda pride celo do nekake spremembe, ker ustava ni evangelij, katerega bi se ne smelo preobrniti.« Tako je govoril radikalom v Zagrebom dr. Markovič, a njegove besede in Pašičeva dejanja so kot voda in ogenj!

Akcija Nastasa Petroviča. Radikalski poslanec Nastas Petrovič se mudi v svojem volilnem okraju v Jagodini, kjer je že imel veliko zborovanje. Namerava namreč svoje volilce obvestiti o pravem političnem položaju ter dobiti njihovo odobrenje za izstop iz radikalskega kluba. Iz radikalne stranke ne mara izstopiti, če se politični pravec kluba ne bo še izpremenil. Z izstopom iz kluba bo postal popolnoma neodvisen ter bo lahko najuspešnejše vodil akcijo, katero je začel proti sistemu, katerega sta uvedla Pašič in Pribičevič v državi.

Radikalni listi lažejo. Ko so bili zemljoradniški poslanci pri Pašiču, kakor smo zadnjič poročali, so ga tudi spomnili na to, kaj je vse napovedal na svojem shodu v Bjelini. Pašič je rekel, da ni res, da bi bil on grozil s silo, poslanci so pa odvrnili, da o tem pišejo vsi listi, ki so imeli na shodu svoje poročevalce, ali so pa dobili stenograme govora. Pašič pravi, da listi lažejo, eden od poslancev pa ga opozori, da je tako tudi pisalo glavno radikalsko glasilo »Samouprava« in še drugi radikalni listi. Pašič je na to dgovoril, da radikalska »Samouprava« tudi laže.

»Sijajni« uspeh radikal-demokratov. Naši policajdemokrati poročajo, kako sijajno je zboroval minister Pribičevič v Šabcu, iz Beograda pa prihaja tale vest: V nedeljo se je v Šabcu vršil shod, ki ga je sklical Pribičevič in se je popolnoma ponesrečil. Glasom poročil »Pravde« je bilo na tem zborovanju okrog 150 demokratov, 150 radikalov, 15 Pribičevičevcev iz Šabca, veliki župan z uradniki in 50 ljudi, ki so spremljali Pribičeviča iz Beograda.

Novinarji pri državnem podtajniku notranjega ministrstva. Beograjska »Pravda« poroča: »Uprava Jugoslovanskega Novinarskega Udruženja je odposlala enega svojega člana k državnemu podtajniku ministrstva za notranje zadeve, da protestira proti aretaciji časnikarja g. Poliča, urednika ustavljenega »Primorskega lista« na Sušaku. Dr. Wilder je izjavil, da je g. Polič zaprt na zahtevo državnega pravdnika in da je bil on o tem šele pozneje obveščen. Zastopnik Novinarskega Udruženja je opozoril g. Wilderja, da je on sam tudi časnikar in da je njegova dolžnost, da prepreči aretacije časnikarjev zaradi tiskovnih prestopkov od strani upravnih oblasti in sicer za vsakega časnikarja, predno ne izreče svoje sodbe sodišče. — Novinarsko Udruženje se bo s tem slučajem še bavilo in to tem bolj, ker je g. Wilder na lanskem časnikarskem kongresu še prav posebno zahteval spoštovanje tiskovnega zakona od strani režima.«

Po svetu.

Pregovori med Bolgarijo in Turčijo. Vest, da se nahaja opolnomočeni bolgarski minister Radov v Carigradu, so komentirali razni listi s tem, da se med Turčijo in Bolgarijo pripravlja zavezniška pogodba, koje glavna točka bi bil tudi izhod Bolgarije na Egejsko morje. Bolgarsko časopisje zavrača te domneve ter trdi, da imajo pregovori v Angori edinole namen ustvariti med obema državama dobre odnošaje ter rešiti nekatera nujna sporna vprašanja.

Monarhistične demonstracije na Dunaju. Avstrijski monarhisti nameravajo za desetletnico uboja bivšega prestolonaslednika Franca Ferdinanda, na dan 28. t. m., prirediti na Dunaju velike nacionalne demonstracije. Vlada je podvzela vse potrebne mere, da prepreči eventuelne izgrede.

Reforme uprave madžarskih železnic. Od 1. julija t. l. bodo vse madžarske železnice pretvorjene v samostalna trgovska podjetja. Država še ostane njihov lastnik, toda vsako podjetje bo pri sodišču protokolirano kakor druge tvrdke. Uprava se bo postavila povsem na trgovski, praktični temelj. Vse sekcije bodo reorganizirane, birokratsko postopanje se bo kolikor mogoče omejilo. Na čelu poedinih sekcij bodo stali upravitelji z istimi dolžnostmi in z osebno odgovornostjo, kakor pri ostalih privatnih podjetjih.

Proces proti španskim generalom. V procesu proti generalom, katere dolžijo, da so zakrivili španske poraze v Maroku, je predložil generalni državni forum smrtno kazen za Berangera in Navaro. V toku razprave je to obtožbe umaknil, zahteva pa, da se omenjena generala kaznujeta z 20letno ječo. Končnoveljavna sodba v procesu, za katerega vlada po celi državi največje zanimanje, bo izrečena koncem prihodnjega tedna.

Ali sem že obnovil naročnino?

Dnevne novice.

Č. g. Franc Ostrž je postavljen za provizorja pri Mali Nedelji, č. g. Franc Slana pa pri Sv. Rupertu nad Laškim. K Sv. Marku niže Ptuja pride dne 1. julija č. g. Gašparič, ki je bil na dopustu radi glasbenih študij.

Ruše pred občinskimi volitvami. Tudi v stari podpohorski vasi Ruše, znani pod imenom »mali Beograd«, jo volilni zmaj nagnal naše očance v agitacijo za to, kdo naj v bodočnosti usmerja našo vaško politiko. Dočim se je zadnjič posrečilo demokratom kljub veliki manjšini zasesti mehki županski stolček, zdaj v strahu pred izgubo te časti ne vedo, kako mero bi podvzeli, da bi »klerikalce« preplašili radi agitacijskega postopanja v boju za pravo. Sicer so demokrati zlepili in zbili vse, kar more ž njimi iti in lezti, pa ta koalicija jih ne pomirja. V želji po večji moči se bojijo, da se tudi kje ti strašni »klerikalci« ne bi z družili s kakim novim njihovim sovražnikom. Vedite, da mi ne potrebujemo združenja tako nujno kakor vi, kajti naši občani poznajo pravico in krivico; zato tudi ne bo hodilo za «demokratsko gospodo v žerjavico po kostanj, kar vam povejo številke izza državnozborskih volitev. Tudi »Volksstimmca« se zaganja v našo postojanko ter straši s »klerikalno-komunističnim« zmajem, dokazov za svojo trditev seveda ne navaja nikakih. Če se pa kdo zanima za stvari drugega tabora, to še vendar ni komplot. Kajpak tudi »Tabor« hoče izviti iz komunistične »celice« veliko nevarnost, zaletava se seveda v ruškega g. kaplana, ki baje sklepa s komunisti radi kandidatne liste ter se celo v kaplaniji dolge ure pogovarja in snuje zaroto. Laž je tudi beseda, »morda se pa le prime«, tako si misli »Taborov« dopisnik. V zadevi aretacije štirih delavcev iz dušik-tovarne, osumljenih radi komunistič ne popagande, je treba pribiti, da 100 odstotni invalid Papež, slep v toliki meri, da dalje z roko seže, kakor vidi, kot oče 5 nedorastlih otrok, ki mu je ob aretaciji tovariš moral pomagati stopiti v vagon, vendar ne more biti nevaren državi ali morda nastopu Sokola za 26. junija v Rušah, kakor se je izrazila neka, precej težka gospodična iz Ruš. Ali morda ni tako? Ljudska sodba je sledeča: Aretacija 4 komunistov se je prvič izvršila na zahtevo onih, ki se bojijo izgredov na sokolski veselici dne 29. junija v Rušah, drugič s pomočjo tistih socijalistov, ki žele, da bi pri občinskih volitvah tako dosegli čim lepši rezultat. Radovedni smo, kaj bo našla sodnija zoper aretirance, ki so vsi SHS državljani ter reveži v največji meri. Po Rušah je šla govorica, da imajo strojno puško, zaboj municije ter si v tovarni delajo orožje. Pri preiskavi pa še skrhanega »Pajtelceparja« niso našli, kamoli orožje. In kdo je vsega tega kriv? — to je liberalna protiverska hujskarija od kapitalistov plačanih framasonskih časopisov, to je naredil kulturni boj proti načelom pravičnosti in strpnosti, to je borba za kruh, ki ga eden preveč uživa, med tem ko drugi stradajo, to je modernost gg. demokratov, dvakrat na dan meso za se, delavcem pa celi krompir in dvakrat še zagreto jed, ravno tako, kakor pred 2000 leti pri starih Rimljanih, ko so krmili sužnje kakor danes pri nas plemenjače. Krščanstvo je to krivico obsodilo in pokopalo, a demokrati bi radi te vrste življenja proti neljubim nasprotnikom zopet uvedli in ojačili. To je pristni napredek — nazaj v sužnost, — zlorabljati človeka kot nemo žival. Toda vsa prizadevanja v tej smeri bodo brez krone, zginili bodo vsi, ki jim je pravica sila in zatiranje — čednost. Luč krščanskih načel, pravice in ljubezni bo prodrla temo zavijanj, ovaduštva in nasilja. Kmečko-delavski tabor je tvorba ljubezni — zato oddajte njemu svojo krogljico! Sporazum krščanske vzajemnosti naj raste in pridobiva čim več tal!

Okrožna orlovska prireditev se vrši v nedeljo, dne 29. t. m. v Hočah. Dopoldne skupna služba božja in vaja za popoldanski nastop. Popoldne javna velika telovadba vseh odseko okrožja. Sodeluje polnoštevilna godba Katoliške omladine iz Maribora. V nedeljo popoldne torej vsi v Hoče!

Vstopnice za orlovsko okrožno prireditev v Hočah se dobijo v Cirilovi tiskarni v Mariboru, pri gospodu Polaku, kaplanu v Hočah in pri g. organistu Kovaču v Slivnici.

Lepa in pomembna orlovska slovesnost v Žalcu. — Prihodnjo nedeljo, 29. t. m. obhaja žalski orlovski odsek 15 letnico obstoja in ob tej slovesni priliki se vrši blagoslovitev novega orlovskega prapora. Cerkveno slovesnost bo izvršil g. kanonik dr. Vraber. V nedeljo popoldne ob tretji uri bo slavnostni govor in nato javna telovadba na telovadišču v Vrbilju. Železniške zveze za to lepo in pomembno prireditev so zelo ugodne.

Maturantom 1914! Po dogovoru s svojimi tovariši v Mariboru priredimo v proslavo 10. letnice mature prijateljski sestanek dne 10. julija t. l. ob 19. uri v restavraciji pri »Črnem orlu«, Grajski trg. K temu sestanku vabim vljudno takratne gg. profesorje in vse one tovariše, ki so položili izpit v juliju 1924. Slednje prosim, naj se vabilu polnoštevilno odzovejo. Goršič, Maribor, Gosposka ulica 50.

Maturanti mariborske gimnazije iz leta 1899 se vabijo na prijateljski sestanek v Maribor dne 14. julija. Udeleženci se naj javijo g. Martinu Petelinšeku, katehetu v Mariboru.

Gremij trgovcev za politični okraj Celje v Celju naznanja, da ostanejo trgovine v gremijalnem okolišu celi dan zaprte: na Vidov dan, dne 28. junija, na dan Ujedinjenja, dne 1. decembra, na oba velikonočna, binkoštna in božična praznika in na praznik sv. Rešnjega Telesa.

Za sodni okraj Kozje so občinske volitve razpisane z dnem 2. junija in se vršijo v nedeljo, dne 14. septembra. Čas za vlaganje reklamacij je do 7. julija. Čas za vlaganje kandidatnih list je v občinah, kjer ni bilo vloženih nobenih reklamacij, od vštevši 8. do vključno 17. julija.

Iz občine Sv. Krištof pri Laškem. Ker je delavstvo v Trbovljah in Hrastniku stopilo v bojno fronto proti demokratskim orjuncem, so se slednji kot stekli psi vrgli na še ne dovolj organizirano delavstvo v Hudi jami. Že mesece so v smrdljivi »Domovini«, ki jo vsiljujejo vsakomur, napovedali hud in neusmiljen udarec SLS pri občinskih volitvah. Nekaj tednov že reducirajo, odpuščajo, premeščajo in šikanirajo rudarje, kateri jim nočejo prodati svojih duš. Na demokratsko listo so djali, da bi bolj vlekla, inženirja in paznike. Nekaj kandidatov so podpisali sami ali dobili njihove podpise na sleparski način. Pri tem se je najbolj odlikoval orjunec Golob, ki je protizakonito sedel pri demokratski škrinjici. Na dan volitve so se nastavili pazniki, ki so že v jami opravili svoj priganjaški posel, na vseh voglih k volišču ter prežali na delavce, kot pajek na muhe. — Predstavnik liste se je odpovedal svojemu mestu ter šel ven agitirat. In tako se je zgodilo, prvikrat v teh krajih, da je delavec v skrbi za vsakdanji kruh, moral voliti z liberalci-kapitalisti, svojimi najhujšimi sovražniki. Na enem volišču so tako ti krvavi Judeži res dobili več glasov kot SLS. Na račun zmage so potem pili do drugega dne, ko jih je streznila vest, da dobijo v celi občini, ki je imela tri volišča, samo 6 odbornikov, SLS pa 19. Vsa čast delavcem in kmetom, ki se niso dali ustrahovati orjunski bandi, ampak so s slogo pokazali, da hočejo ostati na strani slovenskega ljudstva proti njegovim izdajalcem, ki so dobili od vlade 200.000 dinarjev za protislovensko agitacijo!

Državna dvorazredna trgovska šola v Celju. Vpisovanje gojencev in gojenk za šolsko leto 1924-25 se bo vršilo 2., 3. in 4. julija od 9. do 11. ure. K vpisu je prinesti zadnje šolsko izpričevalo in krstni, oziroma rojstni list. Gojencem in gojenkam, ki stanujejo izven Celja, je možno priglasiti se in poslati predpisane listine po pošti. V prvi letnik se sprejemajo dečki oziroma deklice, ki so dovršili IV. razred srednje šole ali popolno meščansko šolo in so stari vsaj 14 let. V drugi letnik se sprejemajo absolventi I. letnika dvorazrednih trgovskih šol, ki so državne ali imajo pravico javnosti.

Ljudska šola v Laškem praznuje letos na Vidov dan dne 28. junija, 150letnico svojega obstoja. Spored slavnosti je sledeči: Dopoldne: 1. Ob 9. uri svečana služba božja z blagoslovljenjem šolske zastave. Kumica gospa A. Elsbacher. — 2. Slavnostni sprevod z zastavo v šolsko poslopje. Pozdravni sprejem in poklonitev isti. — 3. Petje in beseda šolozapuščujočim učencem v slovo od šole ter na pot v življenje. — 4. Otvoritev jubilejne javne ljudske knjižnice na šoli. — Popoldne ob 4. uri: 1. Praznična overtura. — 2. Pozdrav gostom in nekdanjim učencem; slavnostni govor šolskega vodje; jubilejne in druge deklamacije. — 3. Petje šolarskega zbora. — 4. Godba. — 5. Nastopanje otrok v skupinskih in soloprizorčkih. — 6. Mladinski orkester. — 7. Dvo- in triglasne pevske točke šolarskega zbora. — 8. Samospevi, dvospevi in šalospevi. — 9. Godba. — 10. Rajalna skupina s telovadbo in petjem. — 11. Dekliški četverospevi zbor pošolskih mladenk. — 12. Godba. — 13. Zaključna slika in beseda. — 14. Kolo za deco in prosta zabava z godbo. — Popoldanski del sporeda se ponovi naslednji dan ob isti uri proti dvetretjinski vstopnini. Vstop šolski mladini brezplačen. Pridite v obilnem številu!

Zlet hrvatskega sokolstva. Preteklo nedeljo se je vršil v Zagrebu zlet hrvatskega Sokola, katerega so se udeležile mnogobrojna društva iz cele Hrvatske. Dopoldan se je vršil impozanten obhod po mestu, popoldan pa javna telovadba, kateri je vklub slabemu vremenu prisostvovala velika množica gledalcev. Zlet hrvatskega Sokola je zopet dokazal, da so Hrvatje popolnoma prekinili stike s takozvanim Jugoslovanskim Sokolom.

Občinske volitve v Brodu. V Brodu na Savi so se vršile v nedeljo, 22. t. m. občinske volitve kojih rezultat je zelo zanimiv že radi tega, ker so prvič nastopili demokrati razcepljeno. Od 3311 volilcev jih je glasovalo samo 1990. Mandate so dobili: Združeni hrvatski zajedničarji in davidovičevci 3, komunisti 3, socijalisti 2, radičevci 2 in združeni radikali in pribičevičevci 2. Največ glasov je dobila komunistična lista, najmanj pa radikalsko-demokratska.

Političen umor. Beograjska »Pravda« poroča: V Ralji, (kjer sta bila od radikalov pretepena dva zemljoradniška poslanca), je bil najden čuvaj Džurintič mrtev in ves izboden z nožem poleg glavne železniške proge 5 km daleč od postaje. Bil je čuvaj bližnje čuvajnice, ki je bil nedavno postavljen na priporočilo radikalnega poslanca Alekse Žujeviča. Ubiti čuvaj je preteklo nedeljo opravljal službo trobentača one oborožene tolpe, ki jo je Žujevič nahujskal za napad proti zemljoradniškim poslancem. Sedaj je padel kot žrtev kmetov, ki so ogorčeni radi škandaloznega divjaštva ob binkoštih. — Stvarno pa je nesrečnež žrtev tistih, ki odkrito pozivljajo na krvoprelitje in na bratomorstvo. Ugotovljeno je, da je pri napadu v Ralji sodeloval srezki načelnik Radičevič, preoblečen v kmetsko obleko.

Dovoljeni listi. »Narodne Novine« prinašajo, da je zopet dovoljeno prinašati in širiti po naši državi liste: »Simplicissimus« in »Die Muskete«, ki sta bila nekoč radi pisanja proti naši državi pri nas zabranjena.

Zopet špijoni v Novem Sadu. Policija je aretirala 3 osebe, osumljene špijonaže v korist Madžarske. To so neki Kraučič, Brodarič in Jošt, ki so s pomočjo vojakov kradli v osješki divizijski komandi razne važne akte. Vsi trije so že priznali ter izjavili, da so ukraden materijal nameravali po posebnem kurirju poslati na Madžarsko.

Avijatična nesreča v Kotoru. V Boki Kotorski se je te dni dogodila težka letalska nesreča. Na nekem hydroplanu je eksplodiral motor in letalo je padlo iz višine kakih 50 metrov v morje. V njem so se nahajali pilot in dva opazovalca. Pilota se je posrečilo rešiti, opazovalca pa sta bila privezana za motor, ki ju je potegnil v morsko globino. Še le po dolgem iskanju se je posrečilo potapljačem trupla spraviti iz vode.

Prelom oblaka razdrl železniško progo. V Našicah v Slavoniji se je utrgal oblak in silen naliv je napravil ogromno škodo. Železniška proga Osijek—Zagreb je na več mestih tako razdejana, da bo trajalo več dni, predno se bo promet lahko zopet vršil.

Francoski učenjak in bosanski hoteli. V Maglaju v Bosni se je ustavil glasoviti francoski geolog Lamines. Došel je v ta kraj, da proučuje bosanske planine. Naselil se je v nekem hotelu, kjer pa je že prvo noč spoznal ugodnost prenočevanja v Bosni. Stenice so ga prisilile, da je spal par noči na tleh sobe, namesto v postelji. Ko je lastnik hotela zvedel, da je mož Francoz, mu je celo postrežbo zaračunal še enkrat dražje, tako da je samo za snaženje čevljev moral plačati 15 din. na dan. To je za učenjaka bilo dovolj, da je zapustil Maglaj z besedami: »Moje bivanje v tem kraju je najneugodnejše od vseh, katere sem prebil v tujini. Bolje se mi je godilo v Kini in v Sudanu, nego v Bosni.«

Dohodki državnih monopolov v mesecu marcu 1924. Monopolska uprava je izdala štatistiko dohodkov v mescu marcu in sicer: tobak 116,105.931 din., sol 16,185.266 din., cigaretni papir 8,227.155 din., ostali artikli skupno 36,745.000 din. Skupno so znašali dohodki monopolske uprave v tem mescu 191,476.026 din., proti 139,450.261 din. v minulem letu.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega svojega ukrepa: Počenši z mesecem julijem t. l. urad plačilnih nalogov, ki znašajo na mesec 30 dinarjev in manj, ne bo več razpošiljal vsak mesec, temveč za tri mesece skupaj, tako da bodo obsegali prihodnji plačilni nalogi mesece julij, avgust in september itd. Gg. delodajalce, ki bi s tem ne bili zadovoljni, se naproša, da to sporoče uradu po dopisnici, sklicujoč se na opr. št. X 9448-24, nakar se jim bo dostavljalo plačilne naloge kakor doslej za vsak mesec posebej.

Kaj hočejo mladinski dnevi v Mariboru?

Avgusta meseca se vršita dekliški in fantovski dan, na kojih se bo zbral cvet štajerskih fantov in deklet, da se razgovori o svojem delu v bodočnosti. Postaviti hoče nov program za novo kulturo.

19. stoletje se je razvijalo v znamenju napredka tehnike, vse človekovo udejstvovanje je bilo obrnjeno na zunaj, se pečalo s podjarmljenjem narave človeka. Vrši le so se velikanske iznajdbe od pare, magnetizma, elektrike, do radiotelegrafa. Človek je triumfiral nad svojimi uspehi, vso svojo srečo iskal v njih, v delu za napredek.

Če primerjamo **modernega človeka iznajdb s srednjeveškim,** bomo spoznali med njim bistvene razlike. Srednji vek je bil miren, v sebe zamišljen, ni se toliko pečal z zunanjo naravo in njenimi silami. A kljub temu je bil bolj srečen, kakor moderni človek. Sreča, zadovoljnost ima namreč to posebnost, da se na zunaj ne kaže, da je skrita. Vzemi za vzgled družino! Niso tiste družine najsrečnejše, ki imajo najmodernejše opremljena stanovanja, denar in bogastvo v izobilju, marsikatera družina, ki ne živi v tako ugodnih razmerah je srečnejša. Sreča je v duši in po **katoliškem naziranju je duša glavno, zunanjost in civilizacija pa postranska stvar.** Srednji vek je živel po tej mentaliteti. Vsa njegova kultura je bila bolj nadsvetna kakor svetna. Gospodarstvo, cehi (cehovski altarji), umetnost, literatura, vse je bilo prošinjeno od nadzemeljskih idealov katoličanstva.

Kdo je razbil to srednjeveško nadsvetno kulturo? Moderna brezverska filozofija ali moderni tehnični napredek? Napačno je misliti, da so brezverski filozofi krivi na naši brezbožni civilizaciji. Moderno — brezbožnost je povzročil rapidni tehnični napredek človeštva v zadnjem stoletju. **Neprestane iznajdbe so ljudem**

Pravo

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je bilo, je in bo vedno ostalo najboljše! Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“.

zmešale pamet, da so mislili, da bodejo gospodarski napredek, tehnične iznajdbe in finančne spretnosti ustvarile raj na svetu, da je onostranska, nadsvetna orientacija človeštva odveč. **Iz tega miljeja,** da človek na tej zemlji lahko najde zadostno srečo, so zrastli filozofi, kakor Voltaire, Büchner, Kant, Feuerbach i. dr. Filozofi niso dali modernim ljudem novega naziranja, temveč so samo teoretično napisali to, kar je moderni človek praktično udejstvoval. Najprvo je bilo **praktično bogotajstvo, iz katerega se je razvila še le teoretična bogotajska filozofija.**

V srednjem veku so se na oni svet koncentrirali, smešno se jim je zdelo ukvarjati se le z materijelno kulturo, božansko, na večnost usmerjeno dušo pa zanemarjati, zato so bili ljudje v tistem času verski, ker niso bili toliko zaupali svetu in naravi.

V novem **veku pa je stroj in napredek ubil asceze;** izživetje naravnega življenja, tostranska kultura, naturalizem je postal ideal. S takšnim praktičnim življenjem pa ni mogoče združiti nadsvetno, v onostranskem življenju zasidrano krščanstvo. Življenje izživetja, naturalizma se nikakor ne more strinjati s krščanstvom, ki uči preveč duha nad telesom, duševnosti nad surovostjo.

Na celi črti so šli moderni ljudje novo pot. Nasproti onostranskemu življenju so postavili tostransko, nasproti svobodi duha nujnost naravnih zakonov, katerim hočejo podvreči tudi duševno življenje.

Namesto organičnega pojmovanja življenja razvija jočega se iz družine, narodov v človeštvo, so postavili **individualistično.** Razmere med posamezniki in narodi ne ureja pravica, temveč Darwinov princip neizprosnega boja za obstanek. **Nastala je demokratična država po volji ljudstva,** med delavcem in delodajalcem obstoje samo materielne obveznosti, med njimi ni etičnih odnosov. Družina ni zakrament, temveč samo začasna zveza na odpoved. Narod se po marksizmu razblinja v internacionalizem, ali pa postane v smislu filozofa Hegelna Bog. Literatura ne služi več nadzemeljskim duševnim idealom, temveč naturalizmu. Namesto srednjeveške romantike, v Boga zamišljenih junakov, vitezov, ki se žrtvujejo, **imamo kot ideal blaziranca,** ki se je v sli izživel in naučil sveta do sitega. Umetnost je v službi strasti, golega naturalizma.

To je naša moderna kultura! Kaj hočemo? To kulturo podreti in zgraditi novo krščansko! Ali imamo toliko moči? Odkrito priznavamo: iz samega sebe ne. Pač pa jih upamo dobiti v Bogu, v veri, da prekvasimo vse človeštvo in ustvarimo novo krščansko kulturo v nasprotju **z moderno naturalistično.**

Težka je ta naloga, mnogo težja, kakor je bila v srednjem veku. Danes živimo v rafiniranih kulturnih razmerah, neverjetnem prometu, kjer je polno prilik za degeneracijo, smo brez vseh trdnih tradicij, šeg, v katerih je nekdaj človek nekako samoposebi rastel v dobro smer. Moderna lahkoživost in preseljevanje od kraja v kraj je ustvarila človeka, ki že po vseh razmerah nagiblje k samo tostranskemu uživanju, materiji, ki je dobil že svoje ime: **ekonomični človek!** Vendar pa imamo nalogo, da **prešinemo tega samo v tostransko življenje zamišljenega človeka z onostranskim krščanstvom.** To moramo storiti, da nam ne bo treba obupati nad kulturo in pričakovati s Spenglerjem njenega propada.

Naši načrti so velikanski. Da ne bomo zidali na pesek, moramo že v začetku dati našemu podjetju trdno podlago, ki je ne bo mogel nihče omajati. Priznati in uvideti moramo, da je vse to, kar imenujemo srednjeveška kultura, bila le kultura katolicanstva, tistega verskega principa, po katerem ima duh podvsod prednost pred telesom in ki po njem dobi naše življenje pravi zmisel, ker je raztegnemo na onostransko življenje.

Iz tega izhaja prvo načelo mladinskih dnevov: **verska obnova človeštva sploh in še posebno mladine kot nositeljice bodočnosti.** Naša orientacija je onostranska, podlaga ji je neumrjoča duša, kateri mora služiti telo in vsa narava. Oznanjamo zato verski preporod posameznika in družbe, odrešenje iz materielnosti in njeno premagovanje.

Verskemu prerodu, ki je iskren in ne samo čustveno sanjarjenje, mora slediti kulturni preporod. Ako se bomo prerodili v Kristusu v zmislu načel gorske pridige, bomo **postali že samoobsebi ustvaritelji nove krščanske kulture,** ki se nam bo nezavestno porajala pod rokami, kakor se je Frančišku A., ko se je čisto Bogu posvetil, tudi socialno delo samoposebi usililo. Naenkrat bomo čutili, da vstaja krog nas novo življenje. Pisali bomo drugače, pesnili, čustvovali, mislili, delali, vse bomo preustvarili. **Ako je namreč pravi duh v nas, ni mogoče, da bi dela izostala.**

Družina bo zopet zakramentalna zveza, otroci božji dar, država in narod božje uredbe, pokorni bomo oblasti radi Boga, mesto sedanjega enostranskega demokratičnega bo v novi obliki ostal stanovski družabni red, narodi bodo zopet bratje, predstojniki očetje, ne strahovalci, delavci bodo enakopravne osebnosti, ne sužnji, sredstvo kapitalista, nastal bo nov družabni red na podlagi samoupravne stanovske organizacije.

Sporedno s preosnovo socialnega življenja, **se bo vršila preosnova duhovnega življenja.** Lepa literatura bo proslavljala borbo in zmago nad materijo, prišla bo srednjeveška krščanska romantika, namesto vgrezanja v naturalizem, ki ponižuje otroka božjega. Umetnost bo oblikovala duha v telesu, ne bo več vladala materijalizacija duha, potelesenje duše v slasti in orgijah. Poduhovljena umetnost bo dobila svoj stalen umetniški izraz premagajoč enostranski čustveni ekspresionizem **in prehajajoč v stalno strujo monumentanizma.** Slično, kakor je gotika cela stoletja izražala onostransko mišljenje človeštva, njegovo mentaliteto, ali kakor so do neba kipeče egiptovske piramide izražale po neumrjočnosti in večnosti težečega človeškega duha, slično se mora tudi ekspresionizem razviti v stalno strujo, ki bo v naši dobi razodevala nadnaravno smer modernega človeštva.

To so naše naloge, ki jih moramo izvršiti. Ne smejo nas plašiti težave, z zaupanjem in vero v naše ideale moramo tedaj na delo. Prvi kristjani so tudi v katakombah v malem številu začeli. Kdo bi si mislil, da bo iz tega malega številca izhajal kvas, ki ni prekvasil samo trhlega in razpadajočega rimskega cesarstva in vlil mrtvecu novo življenje, temveč celotno človeštvo! In vendar se je to zgodilo!

O duševnih pokretih velja namreč ista posebna dinamika, da se tiho in neopaženo porajajo in kot taki si osvajajo duše ljudi in jih preobražajo. Tudi mi neopaženo začenjamo, mogoče se bo porajalo iz našega pokreta gibanje, ki bo bogato oplodilo naš slovenski narod in mu dalo poroštvo za lepšo bodočnost. — Dr. J.

Iz Maribora.

Nemo dat, quod non habet. (Nikdo ne da, česar nima). Ravnokar pribiti rek v »napredni« latinščini je pred dobrim tednom izkopal nekje »Tabor« in ga naobrnil na poslanca Žebota, češ, da radi pičle izobrazbe ne more javnosti in svojim volilcem nuditi in dati, česar nima. Vsakdo bi pač pričakoval, da je »Tabor«, ko se je enkrat povspel do drznosti zgoraj citiranega reka, na višku, kar tiče duševnega »dat». Mariborski čitatelji »Tabora« pa že lahko nekaj mesecev sem ugotavljajo, da se rek »Nemo dat, quod non habet«, nanaša v dobesednem pomenu ravno na »Tabor« in njegovega šefurednika Špindlerja. Že dokaj časa sem ne prinaša »Tabor» nobenega uvodnika (nemo dat, tudi Špindler ne! quod non habet), ampak same iz »Jutra« prepisane notice. Vsa mariborska javnost je prepričana, ako bi bil odgovoren za dnevnik g. Žebot, bi ta list prinašal vsak dan vsaj uvodnik; a ker pa odgovarja za vsebino »Tabora« g. Špindler, ki je užival gimnazijsko izobrazbo, je na pol filozof in je celo svojčas prevajal nemške pesmice na slovenski jezik, pa je »Tabor« brez uvodnikov. in životari le od prepisane tuje lastnine, ker pač gospod Špindler in mariborska napredna gospoda »non dat, quod non habet«. Gospodje krog »Tabora«, ki ste zajemali z velikimi žlicami izobrazbo, predno citirati in naobračate stare reke v najslabši latinščini, izprašajte svojo lastno vest in uvideli boste, da so po vaših glavah in časniških predalih sami: Nemo dat, quod non habet!

Mariborsko žensko društvo proti vporabi »Vesne« za nastanitev oblastnih uradov. Veliki župan mariborske oblasti g. dr. Pirkmajer bi rad nastanil urade oblasti v zavodu Vesna, a proti tej uporabi prostorov tega zavoda je odločno protestiralo Mariborsko slovensko žensko društvo, ki je pod naprednim vodstvom in daleč proč od kacega klerikalnega vpliva. Protest ženskega društva obsega 5 točk, od katerih navajamo nekatere: Poslopje zavoda Vesna je zidano za internat ter gospodinjsko in obrtno šolo in je tudi oprema tega zavoda temu primerno in bogato urejena. Zavod je tekom pet let prebolel prvo težko dobo, se sedaj lepo razvija in nudi priliko za dobro ter praktično žensko izobrazbo. Internatov, kakor je Vesna, ima naša država zelo malo. Potrebo po internatih pa kaže dejstvo, da se ustanavljajo zasebni dekliški internati, kakor je internat »Elita« v Rogaški Slatini, ki je pod vodstvom Nemke. Gotovo ni v interesu države, da opusti skoraj edini internat, ki nudi dekletom iz vse države dobro narodno vzgojo, ter prepušča ta dekleta zavodom, ki so mogoče pod vplivom tujerodcev, in katerih namena in vzgoje ni mogoče nadzorovati, ali pa jih celo sili v inozemstvo. Vzgoja naših deklet, naših bodočih žen in mater naj temelji na domačih prilikah ter se naj prilagodi našemu narodnemu značaju. Najboljše uspehe zamore doseči edinole zavod, ki vidi v svojih gojenkah del svoje narodne bodočnosti. Kar je v poslopju Vesna pripravljeno in urejeno za gospodinjsko šolo, ni mogoče brez velike škode in denarne žrtve prenesti drugam, če bi se sploh kak drug, za to primeren prostor našel. Da bi pa morala biti šola zopet skupno z uradi v enem poslopju, pa je za vzgojo deklet velikega kvara, kar so pokazale izkušnje. V pravnem oziru je uporaba poslopja za druge kakor vzgojne namene po statutih nedopustna. Zavod je privatna ustanova. Četudi je prepuščen mestu v upravo, mora namen ostati ohranjen. Mesto ga v druge namene uporabiti ne sme, in javna uprava mora to spoštovati, če noče gaziti veljavnih državljanskih zakonov. Iz navedenih vzrokov protestiramo najodločnejše zoper razpust tako važnega kulturnega zavoda in prosimo mestni občinski svet da upošteva prošnjo ne samo naših članic, ampak vsega slovenskega ženstva. — M. Maister, predsednica.

Skrb »Volksstimme« za življensko varnost delavcev. Zadnja »Volksstimme« se je po dolgem času spomnila, da v Mariboru na novo barvajo veliki državni most. Zgoraj je že pobarvan in sedaj pa se nadaljuje delo od spodaj. Glasilo mariborskih socijalpartijotov se spodtika nad tem, ker stojijo barvarji na deskah brez vsake druge varnosti; so vsak trenutek v smrtni nevarnosti in tvegajo »um lumpiges Geld« življenje. Za popravilo mosta odgovorna oblast nas naproša, da odgovorimo na opozorilo »Volksstimme« sledeče: Kredit za prebarvanje mosta je tako neznaten, da niti misliti ni na nabavo kakih varnostnih naprav za delavce. Vsak delavec bi moral imeti najmanj 100 metrov dolgo vrv, za katero bi bil pritrjen. Zavarovan z vrvjo pa bi moral skakati pod mostom od enega kota v drugega, od enega kosa železa do drugega in kdor je enkrat pogledal konstrukcijo velikega mosta od spodaj, bo priznal — na vrv navezani barvač bi se kmalu tako zapletel z vrvjo, da bi sploh ne mogel z mesta. Barvarji velikega mosta so sami nekvalificirani delavci, ki služijo 7 din. na uro in bi postopali sicer po Pristanu v brezposelnosti. Mariborski most se sedaj že v drugič barva, a še ni bilo nobene nesreče in nobeden delavec se še ni pritožil, da ni zadosti zavarovan. »Volksstimme« se naj rajši drugič popraska tam, kjer jo srbi, a zadevo barvarjev pod mostom naj prepusti zato odgovorni oblasti.

Dijaški telovadni nastop v Mariboru. Z dijaškim telovadnim nastopom, ki se je vršil na Telovo v prijetnem zelenju semeniškega vrta, je podrl očitek, da so telovadni nastopi postali vsakdanji, kajti spored nastopa je vseboval več novih točk, ki do sedaj pri orlovskih nastopih niso bile običajne. — Dijaštvo je z nad pričakovanjem lepim obiskom občinstva bilo počaščeno še posebno vsled obiska prevzvišenega nadpastirja g. dr. Andreja Karlina, ki se je ob koncu prireditve zelo pohvalno izrazil o našem dijaštvu. Kar se telovadnih točk tiče, bi omenil sledeče: Rajalni pohod, dasiravno dobro zamišljen. vsled tesnega telovadišča ni mogel priti prav do veljave. Razpored k prostim vajam je bil dober, po razstopu enotno, odrezano. — Proste vaje so se izvajale prehitro, kar je vplivalo na lepo izvedbo gibov. Vsled tega je trpelo nekoliko ravnanje in kritje. Nastopilo je 66 telovadcev. — Skok v višino z zaletom je imponiral. Želeti bi bilo nekoliko več elegance pri skoku. — Naraščaj (64) je proste vaje izvajal boljše kot člani, kritje in ravnanje je bilo dokaj dobro. — Skupinske vaje (30 članov) so vplivale dobro. Dasiravno je težko izvesti v 6 peterostopih skupinske vaje, je vendar bila enotnost hvale vredna. — Govornik je dodal nekaj misli iz dij. programa, ter skušal celo sliko prireditve napraviti popolno. — Redovne vaje je izvajala vrsta 16 telovadcev. — Mislim, da so bile učinkovite. Ravnanje je bilo dobro, obrati živahni, spreminjanje tvorbe (red, dvored, štiristop) je bilo enotno. — Orodna telovadba (drog, bradlja) ni pokazala ničesar novega, vendar je bilo izvajanje elegantno in živahno. — Višek je dosegla lahkoatletska vrsta (6) pri skoku v višino s palico. Večinoma so bili skoki pravilno izvedeni, rekord je bil v višini 2.30 m, enaka višina stojal ni pustila prekoračenje te mere. — Pesem, sicer lepa in dobro pripravljena, je bila nekoliko pretiha. — Deklamacija (Dostal-Sutinov: Krik starega Orla) dobra, tu in tam vsled hitrega prednašanja težko umljiva. — Zaključila je nastop vzorna dijaška vrsta na drogu. Telovadci so bili že upehani, zato je bilo opažati premalo živahnosti, vezava gibov se je tu in tam ponesrečila. Kar se pa tiče vaj samih, gre vrsti vso priznanje, kajti vaje so bile izmed najtežjih, ki smo jih bili vajeni gledati pri vzornih orodnih vrstah. — Bog živi! P. M.

Zahvala. Štaj. dijaška orl. srenja se zahvaljuje cenjenemu ravnateljstvu mariborske gimnazije, č. ravnatelju dij. semenišča in vodstvu Kat. omladine, ki so pomagali dij. pripravljalnemu odboru, da je moglo dijaštvo nastopiti z zadostnim uspehom. Bog živi!

Odlični uspeh mariborskih igralcev v Zagrebu. V Zagrebu sta gostovala člana našega gledališča gospa Bukšek in gospod Bratina ter podala: Schönherr: »Ono« in Hasenclever: »Onstran«. Zagrebška publika je vsled svojih poletnih izletov itd. predstavi zelo slabo obiskala, a vendar je gostovanje naših dveh umetnikov silno odmevalo po zagrebškem tisku. Najprej sta se zelo iznenadili kritiki »Morgena« in »Obzorja«, potem smo pa takoj razumeli, da je to, kar je tam zapisano, izšlo iz vse obsodbe vredne in tudi obsojene zagrebške zanikrnosti za te dve predstavi in sploh za globoko umetnost. Oba lista sta po svojih drugače odličnih poročevalcih predstavi gotovo zamudila ter sta se tako na »brzo roko« zatekla k neresnim in površnim ljudem. Prvi list je poskusil v drugi kritiki prvo sicer popraviti, drugi je pa nekaj takega prinesel, kar itak spada v »Koprive«, četudi njegov poročevalec Maixner menda le ni indentičen s karikaturistom »Kopriv« istega imena. Glede »Obzora« se še posebno čudimo, da je pustil proti svoji navadi nekemu Maixnerju udarjati šovinistični plat zvona proti modernim nemškim dramam. Slab obisk in to slabo ter gotovo tudi obžalovano kritiko dobro označuje »Zagreber Tagblatt« ko daje svoji silno stvarni oceni podnaslov: »Nemški ekspresijonizem in zagrebški kulturni škandal.« — S tem listom vred izražajo tudi drugi, kakor »Jutarnji list«, »Novosti«, »Slobodna Tribuna«, «Pokret« itd. popolno priznanje in oduševljenje našima umetnikoma ter po večini tudi podčrtavajo, da sta prišla zelo skromno, brez reklame ter pokazala Zagrebu nekaj velikega, kar mu domači niso mogli ali pa niso utegnili dati. Ker nimamo prostora, da bi ponovili marsikaj značilnega iz zagrebških listov glede gostovanja naših umetnikov in moderne umetnosti sploh, prinašamo samo jedrnato, a temeljito oceno »Jutarnjega lista« v originalu, ki zavrača s krepko potezo vse blodnje Maixnerja in »Vkč« ter da še mnogo misliti Zagrebu in nam: Gostovanje članova Mariborskog kazališta. U dvije večeri imali smo prilike upoznati dva protagoniste ovog kazališta — i to u dvije, za nas primijere. (Schönherr i Hasenclever.) Na pozornici samo dva lica — u parteru tek nekoliko posjetnika! A ipak — gosti su zaslužili i te kako bolji prijem, naročito »On« u Schönherrovoj, inače konstruiranoj i sasvim njemačkoj problematskoj tragediji, umio nas je veoma zainteresovati inteligentnom glumom i osobito lijepim modulacijama. Malobrojna publika — u ovo ljetno doba ovakvi pokušaji nisu zgodni — pozdravila je goste vrlo oduševljeno — pa se nadamo, da čemo g. Bratinu i gdju. Bukšeg i do godine imati zgode čuti u povolnije doba sezone. Ako nije na smetnju jezik, mogla bi uprava malo zabaviti se i idejom, da angažira g. Bratinu — našem ensembleu to ne bi škodilo.

Narodno gledališče. Danes, 25. junija »Pepelka«. Vprizori deška ljudska šola. Četrtek, 26. junija ob 20.

uri »Cavalleria rusticana«. Ab. A. Petek, 27. junija ob 20. uri »Carmen«. Ab. E. Zadnjič v sezoni. Sobota, 28. junija ob 20. uri. »Majda«. Ab. D. Zadnja dramska predstava.

Nadaljevanje III. redne seje mestnega občinskega sveta v Mariboru se vrši v petek, dne 27. junija t. l. ob 19. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Nadaljevanje dnevnega reda III. redne seje.

Trgovine na Vidov dan zaprte. Trgovski gremij v Mariboru opozarja vse okoličane na to, da morajo biti na Vidov dan to je 28. junija vsled ministrske odredbe vse trgovine celi dan zaprte. Ker pade letos državni praznik ravno na soboto, ko je v Mariboru tržni dan, naj se blagovolijo vsi oni, ki nameravajo kaj kupiti, napotiti en dan prej v mesto, da bi ne bili v soboto pred zaprtimi trgovinami neprijetno presenečeni.

Klub kolesarjev in motociklostov »Perun« priredi dne 6. julija klubove dirke na progi Maribor—Ptuj. Iste se udeleže junijorji, senijorji, dame in motociklisti. — Dirka bode jako interesantna in vlada tu in v Ptuju veliko zanimanje, ker je to prva dirka v Ptuj. Istočasno priredi kolesarski klub »Zvonček« v Ptuju svojo veselico v Narodnem Domu, koje se naš »Perun« polnoštevilno udeleži. Ta dirka bodi krepka pobuda Ptuju kakor tudi okolici, na polju kolesarskega športa.

Veselica poštnih uslužbencev. Osrednje društvo nižjih poštnih in brzojavnih uslužbencev za Slovenijo, podružnica Maribor, priredi v nedeljo, dne 6. julija 1924 na vrtu restavracije Gambrinus dobrodelno veselico. — Prireditev se vrši ob vsakem vremenu; čisti prebitek je namenjen v podporo bolnih tovarišev, vdov in sirot. Vstopnina 5 D za osebo, otroci v spremstvu staršev vstopnine prosti.

Vpisovanje na meščanskih šolah v Mariboru. Vpisovanje na javnih meščanskih šolah v Mariboru se vrši razen v začetku šol. leta 1924-25 tudi dne 29. in 30. junija t. l. in sicer za vse razrede. Vsi učenci, ki nameravajo posečati deško meščansko šolo v Krekovi ulici, se javijo na tej šoli. Učenke slovenske narodnosti se javijo na II. dekliški meščanski šoli v Cankarjevi ulici, one nemške narodnosti pa na I. dekl. meščanski šoli v Miklošičevi ulici. V I. razred dekl. meščanske šole I. v Miklošičevi ulici se sprejemajo tudi slovenske učenke do predpisanega števila. Javijo se naj tam učenke, ki stanujejo zahodno od Gosposke ulice (proti Koroškemu predmestju). Mestni šolski svet v Mariboru.

Pevsko društvo »Luna« se iskreno zahvaljuje vsem, ki so bodisi z darili, bodisi drugače pripomogli k dobremu uspehu veselice, posebno pa ge. Ter. Švarc, g. stavbeniku Al. Peklarju, g. Avg. Krambergerju, ge. Wögerer, g. Welleju, g. Lenardiču, g. Lorberju, g. Fr. Požauku, g. Planincu, g. županu Škofu, ge. Mar. Černovšek, g. Kotnik, g. Jarcu, g. Videmšku, g. Fr. Kokolu, g. Dreissgerju, g. Fr. Grobelšku, g. kovaškemu mojstru Al. Peklarju in ge. M. Baš. — Imenovano društvo se zaveda svoje važne, a težke kulturne naloge in je zato tembolj dobrodošel vsak dar, ki ga kdo pri njem položi na oltar domovine. Odbor.

Lajtersberg-Krčevina. Šolsko vodstvo v Lajtersberg-Krčevini se lepo zahvaljuje pevskemu društvu »Luna«, ki je darovalo za revne učence tukajšnje šole 200 dinarjev. — Miroslav Pučelik, šolski vodja.

Dr. A. Jehart:

Študijsko potovanje v orient.

(Konec).

Če se držimo zgoraj opisanega načrta, bomo najbolje potovali takole:

V drugi polovici januarja odhod črez Trst v Aleksandrijo. Po par dneh, ko se telo navadi na tuje podnebje, odhod v Gornji Egipt. V prvi polovici februarja Spodnji Egipt, v drugi Sinaj. —

Marca, v najlepši pomladi, obisk Palestine in Pereje. Aprila Sirija, Mezopotamija, nazadnje Libanon. Majnika odhod v domovino.

Sklep.

Do sem si mi sledil, potrpežljivi bravec. Nekaj še naj povem.

Težko je govoriti o samem sebi. Zato sem si to točko prihranil nazadnje.

Pisec teh vrst sam namreč namerava potovati v orient. Pripravlja se na to že leta in leta. Prihranil si je tudi že nekaj denarja. Da pa duhovnik v današnjih razmerah sam menda vse življenje ne bo spravil vkup 70 do 80.000 dinarjev, posebno še ne, če je bogoslovni profesor, to je precej splošno znano.

Zato se pisec ponižno, kakor se spodobi za berača, obrača na vso javnost, ki se zanima za njegove načrte, da mu četudi z majhnimi darovi pomaga uresničiti njegov življenski ideal in udejstviti namene, ki si jih stavil za svoje znanstveno potovanje v orient.

Ne prosi za mnogo. Dve tretjini stroškov sta že kriti. Gre le za vsotico kakih 25.000 dinarjev.

Nekdo je sicer dejal, da naj si sam plača, kdor hoče potovati. Je že res. Kdor potuje za zabavo, naj si le sam plača! —

Vedno in povsod po kulturnih državah in pri takih ljudeh, ki imajo zmisel za znanstvena dela, pa je bila in je še navada taka, da se za študijska potovanja daje podpora. Taka potovanja so brez primere dražja in trajajo dalje časa, ko pa izleti za zabavo. Namen takih potovanj je občekoristen, potovalec sam pri vsem nima navadno nobene koristi še manj pa zabave, pač pa izgubo časa in denarja, sitnosti in bridka razočaranja, trpke besede mora požirati in nazadnje morebiti še zdravje in življenje tvegati —.

Če bo torej pisec članka v bližnjih dneh potrkal na ta in ona vrata in za vbogajme prosil, — naj se mu ne zameri, saj ne dela zase, ampak za dobro, plemenito stvar.

»Dajte in dalo se vam bo, dobro in natlačeno in potreseno in zvrhano mero vam bodo dali. S kakršno mero namreč bodete merili, s tako se vam bo odmerjalo!« — Luk. 6, 38.

Poslano*).

Z ozirom na poslano v »Taboru« štev. 142 z dne 24. junija 1924 si šteje podpisana zadruga v dolžnost resnici na ljubo sledeče ugotoviti:

1. Da se je dne 17. junija 1924 ob 20. uri vršila oficijelna mesečna seja podpisane zadruge in ne Slov. obrtnega društva.

2. Da je okoli pol 22. ure začela g. Franja Jež ščuvati brez vsakega povoda proti zborovalcem z besedami »Ven z nemčurji — drugače vržemo bombo notri.« — »Vrzite bombo notri«.

3. Da ni bila orjuna navzoča, marveč samo nekaj mladih ljudi, ki so nosili znak orjune.

4. Da je gospa Jež venomer kričala, »da ona ne trpi v svoji hiši nobenega nemčurja in da tudi nobeden nemčur v njeno hišo ne sme«.

5. Da je načelstvo moralo vsled teh groženj sejo prekiniti, poklicati policijo in pod varstvom policije zborovalni prostor zapustiti.

Za poslano odgovarja uredništvo le vtoliko, vkolikor določa zakon.

Ta suha dejstva potrdijo vsi na seji navzoči odborniki.

Maribor, dne 24. junija 1924.

Strokovna obrtna zadruga brivcev, frizerjev in sorodnih strok za okoliš mariborske oblasti s sedežem v Mariboru.

Karel Kožuh,
načelnik. 368

Učenca za špecerijsko stroko sprejme veletrgovina Miloš Oset, Maribor. 361 3—1

Šivalni stroj, že porabljen, je na prodaj. Naslov pri upravi lista. 362 2—1

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1—I. 107

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Naznanilo.

Dosedanji poslovodja glavnega zastopstva v Mariboru zavarovalne zadruge „Croatia“ v Zagrebu, gospod

Stanko Pelc, 367 2—1

ni več v službi imenovane zavarovalnice.

„Croatia“

zavarovalna zadruga v Zagrebu.
Glavno zastopstvo v Mariboru.

SODE

nove, iz klanega slavonskega hrasta, vsakovrstne velikosti, trpežnega in ličnega ročnega izdelka, kakor tudi že rabljene stare, za takojšnjo uporabo, ima vedno v zalogi po najnižjih cenah **Sodarska zadruga v Tacunju** pošta Št. Vid nad Ljubljano. 345 5—1

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,
Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za vporabo, s kovaškimi odpadki in vlitino.

Cenjenemu občinstvu si dovoljujemo naznaniti, da smo izven naše že obstoječe ENGROS trgovine otvorili tudi DETAILNO trgovino galanterije, trikotaže, mode in drobnerije ter vseh potrebščin za šivilje in krojače

Maribor, Aleksandrova cesta 23,

kjer nudimo vsem cenjenim odjemalcem prvovrstno blago teh strok po najnižjih cenah. Za cenjeni poset se priporoča 354 5—1

Gaspari & Faninger, Maribor

Agitirajte za naš tisk!

Veleskladišče Ia. trboveljskega portland cementa
na cele vagone in na malo

Veletrgovina
Karol Haber, Maribor,
Aleksandrova cesta 39.
365 2—1

Tiskajte sami!

Gestetner-Rotary tiskarski stroj za vsakega!

Brez zlaganja. Brez voščenega papirja.

Zahtevajte, da se Vam brezplačno pokaže!

D. Gestetner Ltd.

Zagreb, Trg na Sajmištu broj 1.
Beograd, Zgradba Akademije Nauka. 366 10—1

Tisk tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Odgovorni urednik: Vlado Pušenjak. Izdaja konzorcij »Straže.«